

Slovenski dom

Stev. 74.

V Ljubljani, petek 31. marca 1939.

Leto IV

Bližnji sestanek predsednika vlade z dr. Mačkom

Zagreb, 31. marca. Jutri bo v Zagrebu sestanek zastopnikov vseh večjih političnih skupin, ki so se pri decembrskih volitvah pridružile listi dr. Mačka: bivše hrvatske seljaške stranke, bivše demokratske stranke, srbske združene opozicije in JNS. Ta posvet je sklican z namenom, da bi zastopniki teh skupin presegali vsa vprašanja, ki so v zvezi s pripravljalnimi deli za rešitev hrvaškega vprašanja. Vse skupine naj bi namreč pri razgovorih za rešitev tega vprašanja zavzele enako stališče, kar bo seveda precej težavno, ker nekatere med njimi izpovedujejo še danes načela, ki so bistveno nasprotna federalističnim in avtonomističnim zahtevam dr. Mačka.

Sestanek je bil sklican v zvezi z razgovori, ki se bodo te dni začeli med skupino dr. Mačka in med predsednikom vlade Dragišem Cvetkovičem. Razgovori bodo v Zagrebu.

Sarajevski »Jugoslovanski list« razpravlja o pripravah za rešitev hrvaškega vprašanja in pravi, da si v Beogradu vsi odločujoči ljudje prizadevajo, da bi čim prej prišlo do razgovorov glede hrvaškega vprašanja. Sodeč po nekaterih znamenjih, je mogoče slutiti, da bo v tem vprašanju že prav v kratkem nastal nov, odločen položaj.

„Poljska je sama sposobna izbiti nasprotniku železne zobe...“

Pogumno pisanje poljskih listov o sporu z Nemčijo

Varšava, 31. marca. m. Vse poljsko časopisje ter poljska politična javnost se še vedno bavi z tajnovskimi zunanje-političnimi dogodki, predvsem s člankom, ki je bil priobčen v glasilo nemškega tujnega ministrstva »Diplomatische-politische Korrespondenz«. Poljsko časopisje tudi obirno razlaga, kako odgovarja Berlin na razpoloženje na Poljskem. Nacionalni list »Onie« Varšavski pojasnjuje to reakcijo v Berlinu ter pravi, da se idi, da je največje presenečenje povzročilo dejstvo, da se Poljska ni ustrašila, pač pa je odločno odgovorila, da bo s topovi pozdravila vsakogar, ki bi Poljski hotel velevari, kakšno politiko mora izvajati. Približno v istem smislu poroča tudi vladni list »Express Poranny« ter pravi, da nemška poluradna glasila kažejo slabo razpoloženje do Poljske. List poudarja, da je Nemčija spremenila svojo politiko ter da ima Poljska zaradi tega več pravice pričakovati, da bo tudi z deli, ne samo z besedami, dokazala željo, da se nemško-poljski odnosi razvijejo še dalje po pogodbi iz leta 1934.

V vsej poljski politični javnosti vlada silno zanimanje za potovanje zunanjega ministra Becka v London. Poučeni ljudje izjavljajo, da Poljska ne želi imeti vezanih rok na katerikoli strani ter prav tako ne želi poslabšati svojih gospodarskih odnosov z Nemčijo s tem, da bi podpisala kakšno izjavo, ki bi bila naperjena proti Nemčiji. Poljska meni, da so minuli časi, ko je bilo možno ve-

Anglija jamči za nedotakljivost poljskih meja

Po poročilih iz Londona sta Poljska in Anglija sklenili sporazum o poljsko angleški zvezi, če se Anglija slovesno obveže braniti nedotakljivost poljskega ozemlja

London, 31. marca. m. Sinoči je predsednik vlade Chamberlain izjavil, da bo na današnji seji Spodnjega doma dal nekatera zelo važna pojasnila o pogajanjih Anglije z velesilami zaradi ustanovitve »Fronte miru«. Prvotno je Chamberlain nameraval dati to izjavo v ponedeljek, ker se je hotel še prej posvetovati s poljskim zunanjim ministrom Beckom, ki bo prispel v London v ponedeljek. Toda včeraj sta bila London in Varšava v stalnem telefonskem stiku. Zatrjujejo, da je dosežen sporazum o priključitvi Poljske k angleško-francoski zvezi.

Razen tega hoče Chamberlain govoriti v Spodnjem domu še pred Hitlerjevim govorom, ki bo v soboto.

Izredno pozornost je vzbudilo v Angliji in tudi drugod dejstvo, da je bila včeraj nenadno in brez prejšnje napovedi sklicana izredna seja angleške vlade. Do te seje je prišlo po predsedniški večerji kralja in kraljice pri predsedniku vlade Chamberlainu. O sklepih seje ni izšlo nikako uradno poročilo.

Iz poluradnih virov pa poročajo, da je seja vlade veljala samo razgovorom med Anglijo in med Poljsko in bodočim razmerju med obema državama. Predsednik vlade Chamberlain je na seji predlagal, naj Anglija prevzame glede Poljske in njene neodvisnosti čisto določene stvarne ob-

veznosti. Te obveznosti bi dobile izraza v angleško-poljski obrambni zvezi. Angleška vlada naj bi najprej slovesno izjavila, da jamči z vso svojo silo za neodvisnost in nedotakljivost poljskega ozemlja in nespremenljivost sedanjih poljskih meja. Za tem bi Poljska in Anglija sklenili omenjeno obrambno pogodbo, s čemer bi se angleško-francoska zveza spremenila v trojno zvezo. Vlada je predloge in načrte ministrskega predsednika sprejela soglasno. Pravijo, da bo izjava o jamstvu za poljske meje predsednik vlade Chamberlain dal še danes v poslanski zbornici. Angleško jamstvo pa se ne bi nanašalo na Gdansk, ker Gdansk ni uradno priključen poljski državi.

Do teh sklepov je angleška vlada prišla po razgovorih, ki jih je imela zadnje dni s Poljsko. Med temi razgovori se je jasno pokazalo, da Poljska ne preveže nase nikakih obveznosti do velesil, dokler ne bo imela za to stvarnih jamstev. Zgled

češkoslovaške, ki je zaradi brezpogojnega zaupanja v Anglijo, Francijo in Rusijo izgubila svojo samostojnost, je Poljsko kakor tudi vse druge, manjše države v Evropi, spametoval, da bodo odslej verjele samo stvarnim in do zadnje podrobnosti določenim obveznostim. Ker je Angliji izredno veliko do tega, da bi dobila v svojo obrambno zvezo Poljsko, je poljsko stališče z razumevanjem upoštevala in sprejela sklepe, ki bodo največjega pomena za Evropo in za mir.

Poljski zunanji minister Beck, ki bo prispel v London 3. aprila, bo imel prvi razgovor z lordom Halifaxom 4. aprila dopoldne. Minister Beck bo častni gost na kosilu, ki ga bo priredil lord Halifax, zvečer pa bo njemu na čast prirejena slavnostna večerja v zunanjem ministristvu. Razgovori se bodo nadaljevali 5. aprila, nakar bo Beck sprejet v Windsorskem dvorcu pri kralju Juriju VI.

Končne meje med Slovaško in Madžarsko bo določila — Nemčija

Budimpešta, 31. marca. o. Pogajanja med slovaško in madžarsko komisijo za določitev novih meja med obema državama so se razbila, ker Madžari niso hoteli sprejeti slovaškega predloga, da bi vrnili slovaški državi nekaj čisto slovaških predelov in sicer v zameno za ozemlje, ki ga zahtevajo oni od Slovaške iz prometnih razlogov. Slovaška komisija je odpotovala v Bratislavo po nova navodila. Nemški propagandni minister dr. Goebbels se je v Budimpešti ustavljal — kakor poročajo iz madžarskih krogov — zato, da bi vplival na Madžare in Slovače, da se čimprej sporazumejo za nove meje. Če se Madžarska in Slovaška ne bosta mogli zediniti, bosta določitev končnih meja prepustili nemški vladi.

Francoska zbornica manifestira za Češkoslovaško

Pariz, 31. marca. o. Na snočnji seji francoske poslanske zbornice je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri francoski poslanci izrekajo svoje simpatije Češkoslovaški in izražajo upanje v njeno zopetno osvoboditev, ker Francija ni in ne bo priznala priključitve Češke k Nemčiji. Med sejo je prišlo do navdušenih manifestacij za Češko.

Berlin, 31. marca. o. Jutranje časopisje obsoja včerajšnjo manifestacijo za Češkoslovaško v francoski zbornici in pravi, da pomeni resolucija, ki so jo tam soglasno sprejeli, zavestno izzivanje proti Nemčiji in ščuvanje na upor proti zakonito uvedeni nemški oblasti po nekaterih pokrajinah Srednje Evrope.

Nemčija ne misli napasti Švice

Pariz, 31. marca. Tednik »Gringoire« prinaša v zadnji številki članek svojega sodravnika Recuya o razgovoru, ki ga je imel z bivšim švicarskim zveznim svetnikom Schulthessom. Schulthess je bil nedavno sprejet pri Hitlerju in z njim razpravljal o odnosih med Švico in veliko Nemčijo. V tem razgovoru je Hitler Schulthessu tedaj dejal, da nima Nemčija niti najmanjšega namena napasti Švico, ali se pregrešiti nad njeno samostojnostjo s tem, da bi kdaj poslala svojo vojsko nad koga čez Švico. Tako dejanje bi bilo neodpušljiva napaka in prava blaznost. Nemčija se zaveda, kolikšnega pomena je zanj švicarska nevtralnost. Če ostane Švica nevtralna, prihrani se tem Nemčiji stroške za nove čete in za nove utrdbe, ki bi bile potrebne tudi za obrambo te meje. Zato Nemčija odobrava, da Švica izpolnjuje svojo vojsko v obrambo nevtralnosti.

Velikonočne počitnice — do bele nedelje

Belgrad, 31. marca. m. Prosvetni minister je podpisal odlok, po katerem bodo velikonočne počitnice na ljudskih, meštanskih, srednjih in učiteljskih šolah trajale od 7. do 16. aprila vključno. Redni pouk se konča na vseh šolah 6. aprila, začne pa se spet 17. aprila.

Nemški zunanji minister želi ureditev položaja za nemško manjšino v Jugoslaviji

Berlin, 31. marca. o. Nemški notranji minister dr. Frick je včeraj imel govor, v katerem je obravnaval položaj tujih manjšin v Nemčiji in nemške manjšine v drugih državah. Dejal je, da je primerjava nemogoča z ozirom na ugodne razmere, v katerih žive tuje manjšine pod nemško oblastjo in na pravice, ki jih uživajo. Položaj nemške manjšine v tujini je dosti slabši. V dokaz svoje trditve je minister navajal Poljsko in dejal, da nemško-poljski sporazum o manjšinah, ki sta ga obe državi sklenili leta 1937, ni zadovoljivo in končno rešil tega vprašanja. Pred kratkim so se v Berlinu začela nova pogajanja glede poljsko-nemške manjšine. Frick je izrazil upanje, da bodo ta pogajanja zadovoljivo rešila vsa manjšinska vprašanja, ki jih je treba urediti.

Nemški notranji minister je dalje tudi izrazil željo, da bi položaj nemške manjšine uredila tudi Jugoslavija, ker Nemčija polaga največjo važnost

na mirno in prijateljsko sodelovanje z našo državo.

Glede nemške manjšine na Danskem, na Madžarskem in drugih evropskih državah je Frick izrekel svari, naj vlade teh držav ne delajo krivic nemški manjšini, ker bi to prineslo prav tako neugodne posledice za pripadnike teh držav, ki prebivajo v Nemčiji.

Predsednik francoskega senata Jeanneney, predsednik zbornice Herriot ter predsednik vlade Daladier so sinoči obiskali sedanjega predsednika republike Lebruna in ga v imenu vseh treh državnih ustanov prosili, naj sprejme zopetno izvolitev za državnega poglavarja. Zdi se, da bo Lebrun na splošno željo vse države spet kandidiral in bo 5. aprila z ogromno večino izvoljen za nadaljnjih sedem let.

Vesti 31. marca

Angleška zbornica je sprejela zakon, s katerim dovoljuje pet milijonov funtov sterlingov posojila kitajski narodni vladi za utrditev kitajskega denarja.

General Miaja, vrhovni poveljnik bivše španske rdeče vojske, se bo najbrž začasno naselil v francoskem Alžiru in tam živel kot zasebnik. Ni izključeno, da se bo pozneje vrnil v nacionalno Španijo in morda celo prevzel kako službo, saj ga general Franco kot svojega dolgoletnega tovariša in kot vojaškega strokovnjaka ceni.

Bolgarski gradbeni minister Ganev je moral odstopiti, ker je večina poslancev v zbornici hudo napadala njegovo delo. Pričakujejo, da bo kralj že danes imenoval novega gradbenega ministra.

Nemški tisk razlaga govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera in pravi, da pomeni govor zavrnitev italijanskih zahtev, ki jih je postavil Mussolini. Dalje pravijo nemški listi, da se je predsednik francoske vlade s tem govorom postavil na čelo nekake ideološke fronte, ki naj zajezi širjenje nemške moči.

Glavni tajnik Zveze narodov je včeraj obiskal zastopnika španske vlade v Ženevi in mu sporočil, da Zveza narodov izroča vse španske umetnine, spravljene v palači ZN, generalu Francu.

Nemški gospodarski minister dr. Funk je imel včeraj govor, v katerem je dejal, da ima Nemčija največ pravice do gospodarskega izkoriščanja srednjeevropskih in balkanskih držav, ker je največja industrijska sila v Srednji Evropi. Gospodarstvo teh držav, organizirano po nemških načrtih, bo koristilo Nemčiji, nič manj pa tem državam.

Egiptovska vlada je sporočila Nemčiji, da ne priznava priključitve Češke k nemški državi. Zaradi tega smatra dosedanega češkoslovaškega poslanika v Kairu še vedno za pravega uradnega zastopnika pokrajine, priključenih pred kratkim k Nemčiji.

Nemški kancler Hitler bo jutri krstil novo bojno krizarko »Tirpitz«. Pri tej priložnosti bo imel govor, v katerem se bo bavil s sedanjim političnim položajem.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« dobesedno prinaša govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera in pravi o njem, da je naredil po svetu ugoden vtis.

Češki industrialec Jan Bata je dopotoval v Amsterdam, ker meni v Holandiji osnovati podružnice svojih tovarn.

Pri delni mobilizaciji v Romuniji se je priglasilo trikrat toliko ljudi, kakor pa je bilo vpoklicanih, kar priča o tem, s kakim navdušenjem in složnostjo bi vsi Romuni branili svojo domovino.

Slovaške oblasti so odkrile skrivno madžarsko oddajno postajo v Prešovu. Postaja je oddajala vznemirljive ceste. Vodili so jo Judje.

Češka delavska stranka, v katero sta se bili pred božičem združili komunistična in socialistična stranka, se je včeraj razšla. Povabila je svoje člane, naj se prilagode novemu položaju.

Predsednik slovaške vlade dr. Tiso je poslal generalu Francu pozdravno brzojavko k popolni zmagi.

Bolgarski krogi izjavljajo, da bi Bolgarija takoj stopila v Balkansko zvezo in bi s Poljsko ter Romunijo pomagala tvoriti 60 milijonov duš močno zvezo v vzhodni in južni Evropi, če bi bila Romunija pripravljena urediti prej vprašanje Besarabije, katero so Romuni zasedli ob koncu svetovne vojne.

Bivši nemški kancler von Papen, ki je kot poslanik na Dunaju pripravil priključitev Avstrije k Nemčiji, bo menda imenovan za nemškega poslanika na švedskem, kjer pa ni posebnost dobro zapisan.

Francoska vlada je včeraj dala objaviti po listih uradno besedilo listine, s katero je Italija lani v decembru odpovedala francosko-italijansko pogodbo glede Tunisa in drugih vprašanj. Priobčila je tudi svoj odgovor na to odpoved, v dokaz da italijanska spomenica ne vsebuje nikakih zahtev glede Tunisa, Džibutija in Sueškega kanala, kakor trdi italijansko časopisje.

Madrid in Španija v začetkih novega življenja

Madrid, 31. marca. o. V Madridu vlada velika delavnost za reorganizacijo uprave celotnega življenja. Do sedaj so prebivalci dobivali živila na karte, od danes naprej pa so trgovine že toliko založene z žvili, da je mogoče dobiti vse potrebne stvari v trgovinah brez nakaznic. — V Madrid je prispelo 120 tovornih avtomobilov, polnih materiala za vzpostavitev rednega prometa na železnici. V dveh dneh bo tudi vzpostavljen redni promet med Francijo in Madridom. Vsi železniški delavci morajo biti na svojih stalnih službenih mestih in je določeno obsežno stanje za sedenje vseh nekdanjih rdečih ozemljih. Nacionalne čete z vso naglico napredujejo in so včeraj zasedle več sto mest in vasi na področju nekdanjega rdečega ozemlja.

Salamanca, 31. marca. o. Uradno poročilo nacionalnega poveljstva pravi, da bo v dveh dneh zasedeno vse nekdanje rdeče ozemlje. Nacionalne čete z vso naglico napredujejo in so včeraj zasedle več sto mest in vasi na področju nekdanjega rdečega ozemlja.

Madrid, 31. marca. o. Španska državljanska vojna je končana. Na vseh odeskah, kjer nacionalisti napredujejo, ni nobenega odpora rdečih. Ti se povsed udajajo. Po vseh mestih so razobešene bele zastave in pričakovano Francovih vojakov. Pristanišče Alotance so zavzeli oddelki italijanskih legionarjev, ena njihova divizija pa Albacete, kjer bo ostala, dokler ne pridejo španski oddelki. V Alicantu kakor povsed drugod je prebi-

valstvo zmagovito vojsko sprejelo z viharnim navdušenjem.

V tem predelu bojišča so nacionalisti včeraj ujeli 35.000 ujetnikov ter nepregledne množine vojnega materiala. Pokrajino Murcia in Cartageno zaseda navarska divizija.

V Madrid z vso naglico prihaja nacionalno uradništvo in prevzema posle.

Nemci in Slovani

Zadnja številka »Koroškega Slovenca«, z dne 22. marca 1939, piše:

Prav neznatna je besedica »zaupanje« in za dobo moderne tehnike in civilizacije skoroda nemoderna. Vendar je prevedena v življenje ljudstev in držav predpogoj blagostanja, kulturnega ter gospodarskega procvita, v svoji negativni obliki kot »nezaupanje« pa izhodišče malih in večjih zapletljivih, vir morečih kriz in glavni vzrok za izbruhe vojnih sovražnosti. Na videz neznatni dogovori in okorne pogodbe zadobijo po njej poudarjeno in potrojeno važnost, najbolj potanko izdelani kontrakti so brez nje prazen papir. To navidez nenavadno dejstvo, ki hoče samo poudariti, da je treba za vsi dogovori, pogodbami in kontrakti gledati najprej ljudi, ki se dogovarjajo, pogajajo in sklepajo, najde svoj najlepši in tudi najočitnejši dokaz v problemu mednarodnega sožitja.

Dogodki minulega tedna so najdalekosežnejšega mednarodnega pomena. O tem priča njihov silni odmev po vsem svetu. Naravnost usodne važnosti pa so v luči sožitja dveh velikih evropskih plemen: nemškega in slovanskega.

V načelu samoodločbe narodov je notranje opravičilo za priključitev avstrijskih in sudetskih Nemcev k Nemčiji. Avstrijski in sudetski Nemci so hoteli k Nemčiji in narodni socializem Adolfa Hitlerja jim je njihovo željo izpolnil. Minuli teden pa so stopili v ožje odnose z Nemčijo in narodnim socializmom Čehi in Slovaki, in sicer Čehi po izvršeni državno-pravni priključitvi češke dežele k nemški državi, neodvisni Slovaki pa s svojo izraženo željo po zaščiti Velike Nemčije. To dejstvo se nam zdi zgodovinskega pomena. Razvoj narodnega socializma je dosegel svojo drugo stopnjo, vprašanje sožitja Nemcev in Slovanov je postalo pereče.

Avstro-ogrske zgodovine zadnjega stoletja so pisali Slovani. Od leta 1848 naprej je vprašanje slovanskih narodov — Čehov, Slovakov, Poljakov, Slovencev in Hrvatov — poleg madžarskega, v stalnem pretresu vladnih avstrijskih krogov. Sunki sledijo protisunkom, akcije reakcijam. Zagotovljenemu ilirskemu kraljestvu Slovencev, hrvaški in češki enakopravnosti leta 1849 sledi takoj strogi dunajski absolutizem, rastoči nemir med slovanskimi ljudstvi dovedejo do oktoberske diplome leta 1860 in leta 1861 do politične avtonomije Madžarov. Spet se narodnostni položaj v sledečih desetletjih poslabša in se kulturno življenje vzbujajočih se narodov vrši pod manj ali bolj strogim nadzorom politične oblasti. Sledijo prvi namigi o federaciji avstrijskih narodov, v njihovem času izbruhne svetovna vojna. Ni še dokončana, že je sožitje slovanskih narodov z Nemci spet v programu, en sam zamujen trenutek ali zakasnitev zadostuje in vprašanje sožitja razbije obroč monarhije. Namesto slovanskih narodov v Avstriji sledijo samostojne politične tvorbe Jugoslavije, Čehoslovaške in Poljske. Kot rdeča nitka se vleče skozi zadnjo avstro-ogrske zgodovino rastoče nezaupanje med narodi, že preostali patriotizem in zemljepisna povezanost se mu umikata in končno umaketa.

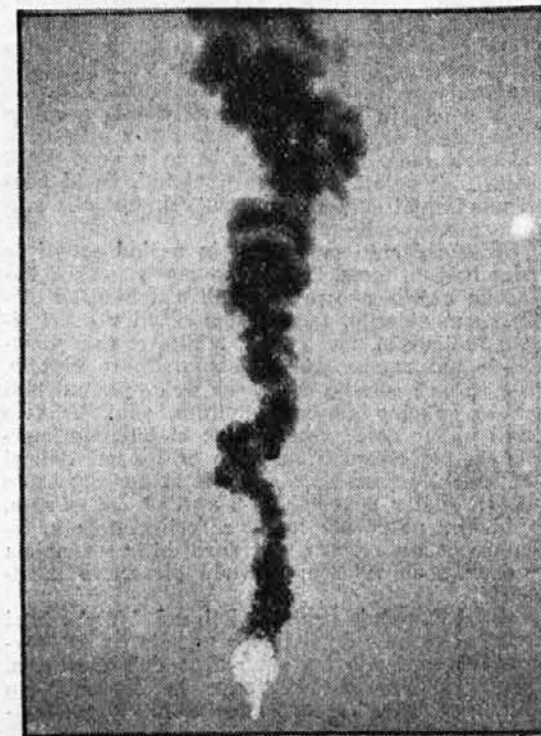
A tudi z novimi državami v srednji Evropi vprašanje sožitja Nemcev in Slovanov nikakor ni rešeno. Mala vojna Avstrija se zaman trudi, da bi ga mojstrila, preveč na njej spomnja na preminulo monarhijo, preočitna ji je dedna obremenjenost prekratkovidnega pogleda na problem Evrope. Kljub raznim dogovorom in paktom ostane med narodi staro nezaupanje, ki preživi tudi vojno Avstrijo.

Minuli teden je posegla v srednje-evropski problem sožitja dveh evropskih, bistveno si raz-

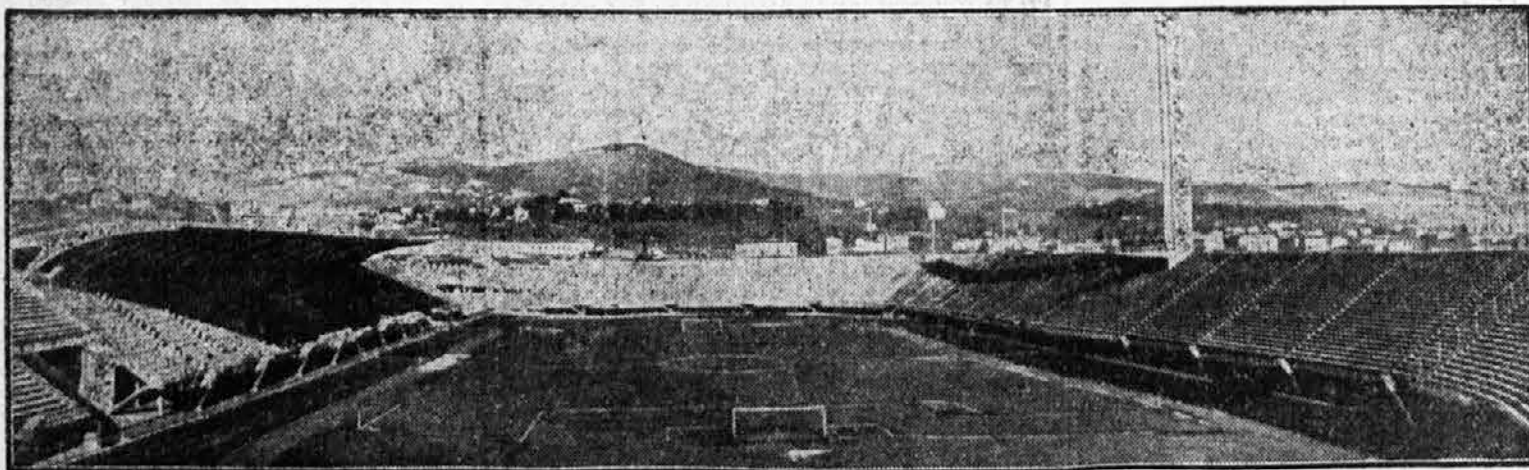
ličnih in v marečnem se dopolnjujočih plemen Nemčija. Menimo, da nikakor ni slučaj, da se v vseh uradnih listinah, nemških, čeških in slovaških pojavlja mala in vendar tako odločna besedica »zaupanje«. Slovaki so jo izgovorili po svojem prezidentu Tisu, bivši češko-slovaški prezident Hacha jo v svojem proglasu uporablja, v dokumentu, podpisanem od štirih državnikov, se nahaja. Listi se dostavljajo, da je z načeli narodnega socializma podano jamstvo, da nađe na dobro sožitje narodov ne bodo ostale neizpolnjene. Nedvomno je tudi v preciznih kancelarijskih izjavah a pomenu narodnosti, izgovorjenih in zapisanih, podan fundament, na katerem naj bi stala monumentalna stavba nemško-slovanskega sporazuma. Čehi in Slovaki izjavljajo, da zaupajo razvoju, ki naj oživi vzvišeno narodnostno načelo narodnega socializma.

Nas, ki smo Slovani v Nemčiji, urejujoči srednjeevropsko sožitje, radosti predvsem dejstvo, da se je iz dosedanjega mednarodnega razvoja tega evropskega predela izcimilo kot glavno vprašanje qno, ki je v resnici zgodovinskega pomena: vprašanje sožitja nemštva in slovanskega. Ob vprašanju 2 milijonov pripadnikov slovanskih manjšin v Nemčiji pred 13. marcem 1939 in njegove ureditve se je dalo komaj slutiti, za kaj v resnici gre na teritoriju bivše okorele monarhije. Krajne razmere so dostikrat zabrisale in izbrisale dejstvo, da se vzepave, kjer se sreča narodni socializem s tem ali onim slovanskim narodom, rešuje problem sožitja dveh plemen, ki jima gre pravica do kontinenta.

Uvodno smo zapisali besedico »zaupanje«. Prevedena v življenje narodov srednje Evrope pomeni — začetek nove Evrope.

V bližini Hulla so zadnji priredili velike vaje z baloni, ki naj bi v primeru tujega letalskega napada držali v zraku močno obrambno mrežo. V enega teh balonov je udarila strela. Balon se je užgal in padel na zemljo, kot kaže slika.

Stadion »Bertac« v Firenci z nogometnim igriščem, kjer so zadnjo nedeljo Italijani premagali Nemce s 3:2.

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Princ Ivan brez dežele je čutil, da počivajo na njem vsi pogledi ljudi, ki so zdaj zbrano čakali v kapeli elovesnega dogodka. Laskalo mu je, da je že zdaj čutil, kako so ti pogledi postali eposti in v ponižni. Delal se je, kakor da ga tihi vrvež ljudi sploh ne zanima. Poskušal je napraviti brezbržen obraz in hliniti pobožno zbranost pred dogodkom, ki je pomembnejši radi svetega cerkvenega opravila, kakor radi posvetne moči in oblasti, ki jo prinaša s seboj ter podeljuje osebi, ki je bila kronana.

Sprevid, ki je zavlil s cerkvenimi zastavami in prapori raznih bratovščin iz Nottinghama proti dvorom kralja Viljema Osvojitelja, se je gradu vedno bolj bližal. Človek pa, ki bi si bil ta sprevid malo natančneje ogledal, bi se bil nehote zdrzil, kajti prav gotovo bi bil zapazil, da v tem sprevidu ni vse tako v redu, kakor bi moralo biti.

Kazalo je, kakor bi se dvema fratroma posebno enemu, tistemu, ki je hodil na levi strani za škofom iz Black Cannona zdelo, da hodi škof iz Black Cannona mnogo prepočas. Ta frater je bil videti mlajši, manjši in bolj vitez od fratra, ki je za škofom iz Black Cannona hodil po desni strani. Pa ne samo to, videti je bilo, da ta frater tudi hodi vse preveč tesno za škofom iz Black Cannona. To je vendar bilo proti vsem redovniškim pravilom in predpisom, po

katerih so se morali sveti moške brez-pogojno ravnati in jih brez ugovora spoštovati.

Mladi frater je po vsem videzu neprestano poltiho nekaj govoril škofu iz Black Cannona. Ker pa so zvonovi zvonili tako glasno in topovi grmeli tako močno, nihče, tudi če bi bil stal prav v bližini sprevida, ne bi bil mogel razumeti, kaj frater govori škofu iz Black Cannona tako zabijajoče in nujno. Pa to še ni bilo vse.

V solčni svetlobi se je celo od časa do časa v fratrovi desnici zabiskal na obe strani brušeni sheffieldski nož, kakršnega imajo samo Saksonci. S tem nožem se je frater večkrat dotaknil škofovega hrba in narahlo pritiskal obenj. In če bi bil utegnil kdo razločiti, kaj je pri takih neljubeznih dotikih mladi frater govoril škofu iz Black Cannona, ki je delal neprestano prestrašen obraz, bi bil prav gotovo elihal, kako mu je frater vneto in grozeče govoril:

»Le nasmejni se, Ti pravim, nasmejni se, moj ljubi gospod škof iz Black Cannona! Moji ljubi prijazen in vesel obraz, ali si me slišal? Če napraviš le eno samo malo sumljivo kretnjo, ali pa kakorkoli pokažeš izdajalske namene, bo po tebi, dragi moj! Tvoja črna duša se bo pri priči preselila naravnost v peklo!«

Tako je govoril.

Od časa do časa pa je še pristavil: »Ali se mi boš brž smejal? Se, se, močnejše, da tako, presvetli! Smej se! Smej se! Upam, da boš tja do vhoda v grajsko kapelico že precej izgubil svoje tolsče in zalitost! Stavil sem bil namreč, da ti bo do tja prav pošteno uplahnil tvoj lepo rejeni trebušček!«

Drugi, večji in močnejši frater, ki je hodil s tem, mlajšim, vstric po desni strani za škofom iz Black Cannona, pa je od časa do časa počasi in tiho spraševal preplašenega in zbegane škofa: »Ali si bil obvestil mojega brata princa Ivana brez dežele, da sem se spet vrnil na Angleško?«

Škof iz Black Cannona pa je na vsa ta vprašanja in zapovedi vztrajno molčal.

Ob kakšni drugačni priliki ponosni cerkveni dostojanstvenik prav gotovo ne bi bil molčal. Nikakor ne bi kar tako tiho in vdano prenašal takih ponižanj in tolikšnega nasilja.

Molčal je in na njegovem sicer mračnem in ostro črtanem, značilno rezanem obrazu, ki je pričal o močni volji in trdni samozavesti, se je celo vztrajno širil nasmeš. Prav dobre volje je bil najbrž videti vsem gledalcem, ki so ob obeh straneh ceste spremljali procesijo. Pri tem je še hodil ves čas hitreje, prav kakor eta mu bila zapovedala oba fratra, ki sta v sprevidu hodila tesno za njim.

Kdo sta bila ta dva črna fratra, ki sta tako neugnano in brezobzirno molila svetega moža v njegovem pobožnem razmišljanju in molitvi?

Kralj Rihard z Levjim srcem je bil prvi. Izpod črne kapuce mu je gledala rdečkasta bradica, ki je bila tako značil-

no znamenje vseh odraslih Normanov. Drugi, mlajši, pa je bil Robin Hood. Oba eta hodila škofu iz Black Cannona tesno za petami ter ga ves čas preganjala k hitri hoji.

Če bi se bil škof le količkaj sumljivo premaknil, bi ga bilo to veljalo življenje.

Prav dobro je vedel, da njuna grožnja ni govarjenje tja v prazno, ampak da jo bosta pri priči izvedla, če se ima bo le količkaj zazdelo, da bi ju rad izdal. Zato se je tudi brez upiranja podvrnil njuni zapovedi ter delal vesel obraz in se podvizal s hojo.

Sprevid je že v bregu pred nottinghamskim gradom.

Zdaj gre po zadnji strmini.

Prvi so že pri zunanji vrati.

Vse gre gladko, nihče ne ustavlja in ne gleda menihov, saj mislijo, da so iz bližnjega samostana.

Procesija je že zavila v dvorec in etopa po dvorišču.

Koliko časa že kralj Rihard z Levjim srcem ni bil videl tega gradu od notranje strani! Zdaj so se mu budili spomini na čase, ko je bil še mlad, cela vrsta spominov ga je v trenutku obletela! Z veseljem je ogledoval to zidovje, od katerega se je bil poslovil ob svojem odhodu v Sveto deželo. Srečen je bil, da se je spet vrnil, ko je nekajkrat že mislil, da nikdar več ne bo etopil na rodna tla, ne videl ljubega očetnega nottinghamskega gradu na skalnem hribu.

Tudi Robin Hood je obujal spomine. Poznal je tod vsak kamen, za vsako najmanjšo podrobnost na tem gradu je vedel.

Priprava, ki zdravi hrome

Dozdaj gotovo ni nihče niti pomislil na to, da bi kdaj kak človek iznašel sredstvo, s pomočjo katerega bi mogli tudi hromi popolnoma ozdraviti. Vendar se zdi, da smo se le tudi o tem motili. Iz Amerike namreč poročajo, da je tam nek inženir iznašel pripravo, ki ozdravlja tudi hrome. Ta aparat nikakor ni enostaven in poleg tega zahteva tudi precej nalašč za to izsolanih ljudi, ki so potrebni pri tem aparatu za časa zdravljenja katerega hromea. Zato je tudi razumljivo, da se te priprave morejo poslužiti samo tihi hromi ljudje, ki jim je usoda namesto zdravih udov poklonila precej premoženja.

Hromea zdravlja na ta način, da ga polože v to pripravo samo, nato pa jo postopno segrevajo z vrelo vodo do tolikšne temperature, da ja bolnik komaj še more zdržati. Pravijo, da zado- etuje, da se hromi zdravi na ta način kakšnih pet tednov. V tem času pa lahko čisto ozdravi. Toda vsakega hromea človeka s to pripravo ni mogoče ozdraviti. Človek je namreč lahko hrom že od rojstva, ali pa je postal tak šele pozneje. Če se je hrom rodil, mu ni mogoče pomagati niti s to naj-novejšo pripravo. Zdravljenje je uspešno le pri tistih, ki je postal hrom zaradi gotovih prejšnjih bolezni.

Tudi v Angliji so začeli hrome zdraviti na ta način. Dozdaj imajo tam šele eno samo takšno pripravo in še to so dobili šele pred nekaj meseci. Vendar pa se jim je že v tem kratkem času baje posrečilo ozdraviti tri hrome. Posebno veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da je nek bolnik na ta način čisto ozdravel po komaj treh mesecih zdravljenja.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 31. marca: 11. Solska ura: Po izletu — razgovor z učenci (g. Miroslav Zor) — 12. Iz domačih logov (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Zenska ura: Jedilnik za apr. l. za Veliko noč (g. Vida Peršuh) — 15.30 Plošče — 15.45 Francosčina (g. dr. Stanko Lehen) — 15.45 Napovedi, poročila — 15.50 Nacionalna ura — 15.50 Deset minut za glasilo: Organizacija kongresa in program (g. Japelj Pavle) — 2. Koncert. Sodelujejo: Radijski komorni zbor in Radijski orkester. Dirigent: D. M. Sijaneec — 21. Nastop skiadateljske šole Srečka Koporeca. Sodelujejo: gđd. Herta Seifert (klavir), gđd. Valerija Heybalova (sopran) g. dr. A. Dolinar (pridavanje) — 23. Napovedi, poročila — 23.20 Angleske plošče — 23.50 Esperantsko predavanje: O lekosnem kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani (g. A. Golobčič) — Konec ob 23.

Sobota, 1. aprila: 12. Operne fantazije (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Radijski šramel — 14. Napovedi — 17. Otroška ura: a) Plošče — Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi. — Povest vanadalejskih. b) Dogodivščine Miki-miški (šlanice Nar. gledališča) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 20. O zunanji politiki (g. dr. A. Kuhar) — 20.30 Mačka v žaklju vam prodamo! Zdal ugrabite sami kaj se za tem grmom skriva, kakšen zabav v njem tiči. Vesela revija vseh vrst prizorov in zabave. Sodelujejo: godel, pevec, plošče, šlanl rad. igr. družine in še drugih nič koliko. Podrobnosti sledi. Odgovorna urednica: Pika in Pok — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Koncert lahke glasbe (Radijski orkester). — Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 31. marca: Zagreb: 20. Poletje — 20.30 Komorna gl. — 21.30 Lahka gl. — 22.30 Plesna gl. — Belgrad: 20. Zagreb — 20.30 Igra — 21. Plošče — Solija: 19.30 Verdijeva opera »Aida« — Varšava: 19.05 Zab. konc. — 21.15 Beethovnovske skladbe — 22.20 Švedski konc. — Budimpešta: 19.45 Igra — 20.50 Plesna gl. — 22. Cig. gl. — 23. Schmidtova IV. simfonija — Italijanske postaje: I. skupina (121, 304, 283 m): 17.15 Ork. konc. — 21. Prenos — 21.30 Violina in klavir — II. skupina (560, 369, 263 m): 17. Koncert iz akademije sv. Collige — 21. Godalni konc. — 21.30 Igra — III. skupina (492, 272, 221 m): 20.50 Ork. konc. — Dunaj: 20.10 Zab. konc. — Berlin: 20.10 Nar. posmi — 20.30 Wagnerjev konc. — Bratislava: 20.10 Romantična kantata od Pfitznerja — Frankfurt: 20.15 Vojaske včer — Stuttgart: 19. Gounodova opera »Margarita« — Berolinster: 19.40 Haydnova vojaška simfonija — 21.30 Pihala — Strassbourg: 19.30 Zab. konc. — 21.15 Oepni potpuri — 21.30 Beethovnova III. simfonija »Eroica« — 22.30 Pihala.

V nekem letovišču je mlad zakonski par vzbujal med gosti posebno pozornost, kar je bilo zakoncema skrajno neprijetno. Naročila sta natakarju, naj gostom da razumeti, da nista novoporočena, marveč že daj časa poročena. Ko sta zvečer stopila v jedilnico k večerji, je bila radovednost še večja, vse je bulilo vanju.

»Mar niste gospodi povedali, kot sem vam naročil?« je vprašal mladi med natakarjem.

»Seveda sem, še več, rekel sem jim celo, da nista niti poročena.«